

СТАНОВИЩЕ

относно кандидатурата на д-р Николай Йорданов
за заемане на академичната длъжност „доцент“
по професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство
от доц. д-р Ема Константинова, НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“

Д-р Николай Йорданов работи над 20 години в телевизията като сценарист, главен редактор, консултант и креативен продуцент. За това време той не само натрупва огромен практически опит, но и успява да го анализира, осмисли и подреди така, че да може да го предаде на следващите поколения творци в тази сфера.

Заради неговото експертно познание в различни телевизионни жанрове – игри, сериали, кулинарни шоута, благотворителни предавания и риалити формати – през 2018 година НАТФИЗ го привлече като преподавател за създадения тогава модул „Тв риалити формати“ в бакалавърската програма на Факултет „Екранни изкуства“.

Много бързо Николай Йорданов доказва качествата си и в академична среда – той стана асистент в четири модула по драматургия („Основи на драматургията“, „Сюжетостроене“, „Строеж на филмовата реч“ и „Строеж на филмовата сцена“), член на различни изпитни комисии в бакалавърски и магистърски специалности, водещ преподавател и автор на програмите за два модула („Тв риалити формати“ и „Производство на ТВ шоу програми“).

В този контекст не мога да не отбележа и забележителните му като замах и резултат постижения с риалити форматите „Класът“ (2022 и 2025) и „Изпитът“ (2023). Инициирани от тогавашния ректор, проф. Семерджиев и произведени под ръководството на Николай Йорданов, форматите бяха осигурени с финансовите и техническите ресурси на НАТФИЗ, но още по-важното – бяха създадени от нашите студенти. Благодарение на тези продукции те се потопиха в ритъма на един креативен процес, който им даде доста реалистична представа за организацията, дисциплината и синергичните усилия, необходими за реализацията на подобно начинание в професионална среда. Студентите добиха собствен опит – изпитаха на гърба си отговорността и стреса, съпътстващи телевизионното производство, почувстваха и удовлетворението от постигнатия с екипна работа резултат, измерващ се в стотици хиляди гледания на епизодите в интернет.

Успехът на това обучение пролича и по-нататък – не малко от студентите, участвали в академичните формати, много бързо и успешно се реализираха в телевизионни риалити проекти. Този факт е ярък атестат за качествата на д-р Николай Йорданов като преподавател, способен не само да увлича и мотивира, да предизвиква студентите да дадат най-доброто от себе си, но и да им даде адекватните на съвременната практика знания и умения.

Паралелно с преподавателската си работа в последните години, Николай Йорданов успешно завърши обучението си като докторант и защити дисертация на тема „Драматургични и производствени аспекти в риалити предаванията за таланти“, която стана основа за наскоро издадената книга със същото заглавие.

В нея той прави задълбочено изследване на темата, базирано на личния му професионален опит. Голямата ценност на този труд е, че той разкрива комплексните взаимовръзки между драматургията и производствената машина, като демонстрира нагледно какъв ефект имат различните сценарни решения върху моделите за реализация и обратно – как продуцентските намерения се осъществяват чрез създаването, управляването и провокирането на сюжетните линии и оформянето на персонажите.

Авторът споделя своя опит от „кухнята“ на риалити предаванията за таланти и ни прави свидетели на целия процес по реализацията на подобна програма, хвърля светлина върху аспекти на процеса, познати само на „вътрешни хора“, потапя ни в действителността на индустрията и ни разкрива нейната сложна природа, детерминирана от една страна от вниманието на зрителя и от друга – от интереса на рекламодателя.

Книгата за мен е своеобразен „ключ“ към постигнатото в три от представените в настоящия конкурс материали – епизодите от телевизионните формати „Аз обичам България“, „Гласът на България“ и „България търси талант“. Всички те са местни адаптации на формати с международна популярност, гледани и харесвани и от българската публика. Едва ли има смисъл да се потвърждава очевидното – предаванията са изпълнени професионално, с адекватна на идентичността на съответния проект визия, съдържание и динамика, като в същото време отчетливо може да се усети местната специфика.

Вероятно именно заради това моите лични предпочитания и интерес клонят към форматите за таланти (не попадам в сегмента от аудиторията, която има интерес към местните „селебрити“ персони и техния прочит на българската култура и история). Колкото и да е талантлив един сценарист, когато работи за форматно предаване, той е ограничен от рамките на зададената матрица, а различните матрици имат различен потенциал да генерират емоция – в този смисъл форматите за таланти са дали на Николай Йорданов много по-голямо поле за изява като „кукловод“ на човешките чувства, позволили са му да създаде разказ, който пулсира от очакване, амбиция, драма, надежда, хъс, искреност, живот.

Искаше ми се да проверя дали това усещане за емоционална наситеност присъства равномерно в целите епизоди на „Гласът на България“ и „България търси талант“ и направих експеримент – прескачах произволно през интервали между 3 и 6 минути (съобразявайки се с информацията от приложения сториборд, че продължителността на отделните сегменти е от 3 до 8 минути). Установих, че „няма празно“ – в който и момент от шоуто зрителят да включи телевизора, той ще бъде задържан пред екрана – дали заради изпълнение (виртуозно, необикновено, смешно), дали заради реакцията на жури и публика, дали заради възможността да надникне зад кулисите.

Тук трябва да отбележа и това, че в „България търси талант“ Николай Йорданов е креативен продуцент – т. е. стои на най-високото стъпало на творческа отговорност в шоуто и в този смисъл има и най-големите заслуги то да стане фаворит на публиката през пролетния телевизионен сезон 2015/2016 и едно от най-гледаните предавания за годината.

Четвъртият материал, представен в конкурса, разкрива Николай Йорданов в съвсем различна светлина. Ако с епизодите от телевизионни формати той демонстрира свободно боравене с рецептите за популярно забавление, то с късометражния танцов филм „Не казвай на мама“, на който е продуцент и сценарист, той заявява творческата си оригиналност в диаметрално противоположната част на аудиовизуалния спектър.

Произведението ни повежда по нов път към света и персонажите на литературната си първооснова. То е замислено като танцов спектакъл, с който да бъде представен романът „Не казвай на мама“, но не се реализира така заради ограниченията, наложени от пандемичната обстановка през 2020 година. И бих казала – по-добре, че обстоятелствата са му предопределили друга, трайна и способна да достигне до по-голяма публична форма. Филмовото превъплъщение на тази идея въздейства не само с експресивната хореография на Коста Каракашян и Радостина Точева, но и с кинематографичния стил на младата режисьорка Теодора-Косара Попова.

Интересният мизансцен, точно намерените крупности и гледни точки, танцът, музиката и да не забравяме – текстът, създават заедно едно вълнуващо цяло – дръзко, смущаващо, предизвикващо ума и сърцето.

„Не казвай на мама“ е свързан с още един аспект от личността на Николай Йорданов, който аз намирам за важен и ценен, особено ако човек е поел по пътя на преподавателската работа и носи отговорността да бъде нечий ментор – става дума за смелостта открито да се противопоставяш на предразсъдъците и несправедливостта, да противодействаш с достъпните ти средства на хомофобията, ксенофобията и езика на омразата. Неговата последователност в тази посока личи и в образователната му работа извън академията – в различни уебинари, уъркшопи и работилници за творческо писане, обвързани с тези теми.

В заключение мога уверено да заявя подкрепата си за кандидатурата на д-р Николай Йорданов в настоящия конкурс за доцент. Намирам, че това е логичен и заслужен ръст в неговия академичен път; вярвам също, че богатият му практически опит в аудиовизията, както и разностранността на творческите и педагогическите му интереси са ценен извор на знание и вдъхновение за нашите студенти.

Убедено гласувам с „Да“ и предлагам на научното жури да утвърди кандидатурата на д-р Николай Йорданов за доцент.

Доц. д-р Ема Константинова